

Muuttuneista valitusoikeuksista

Syksy 2019

Lauri Jääskeläinen

KARALUSU –muutos (230/2017)

- Puututtiin erityisesti ELY-keskuksen valitusoikeuteen, jota rajoitettiin
- Maisematyöluvan osalta maininta ELY-keskuksen valitusoikeudesta poistui; valitusoikeus saattaa tulla hallintolainkäyttölain (586/1996) viranomaisen yleisen valvontaintressin kautta (jos valitusoikeus on viranomaisen valvottavana olevan julkisen edun vuoksi tarpeen; Huom! Hallintolainkäyttölain korvaa 1.1.2020 laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa, 808/2019).
- Purkamisluvan osalta ELYn valitusoikeus rajattiin tilanteisiin, kun rakennus on valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävä. MRL 192 §.

... jatkuu (KARALUSU)

- Poikkeamispäätöksestä ja suunnittelutarveratkaisusta valitettaessa ELYn aiempi rajoittamaton valitusoikeus supistui koskemaan ELYn toimialaan kuuluvia asioita ("viranomaisella toimialaansa kuuluvissa asioissa"). MRL 193 §.
- ELYn toimivaltaa koskee mm. MRL 18 § (230/2017). Sen mukaan ELY edistää (aiemmin edisti ja ohjasi) kunnan alueiden käytön suunnittelun ja rakennustoimen järjestämistä. ELYn on valvottava, että kaavoituksessa, rakentamisessa ja muussa alueiden käytössä otetaan huomioon vaikutuksiltaan valtakunnalliset ja merkittävät maakunnalliset asiat.

Oikeuskäytäntöä toistaiseksi niukalti

- Helsingin HAO 15.10.2018: Ranta-asemakaavassa kieltä rakentaa vesikäymälöitä. Kun otettiin huomioon vaatimus maanomistajien tasapuolisesta kohtelusta, joka edellyttäisi vesikäymäläkieltoa koskeviin POIKKEAMISIIN suostumista muidenkin rantakiinteistöjen kohdalla, aiheuttaisi POIKKEAMINEN sellaista muutospainetta ranta-asemakaavoituksessa Uudellamaalla noudatettuun keskeiseen periaatteeseen, että sillä olisi ympäristönsuojelun kannalta laajamittaisempaa ja vaikutukseltaan maakunnallistakin merkitystä. Kysymys oli ELY-keskuksen valvontavastuulle kuuluvasta asiasta, josta ELY-keskuksella on valitusoikeus.

... jatkuu (oikeuskäytäntöä)

- Turun HAO 13.9.2018: ELY valitti ranta-asemakaavapäätöksestä kahdella eri perusteella: mitoituksen osalta sekä ennestään rakentamattomalle pienelle saarelle osoitetusta yksittäisestä rak.paikasta. Siltä osin kuin valitus kohdistui ranta-asemakaavan mitoitusperusteisiin, HAO katsoi, ettei ELYllä ollut valitusoikeutta. Saareen osoitetun rakennuspaikan osalta HAO, ottaen huomioon rakennuspaikan olosuhteet sekä MRL:ssa ELY-keskuksen vastuulle säädetyt valvonta-tehtävät, katsoi, että ELY-keskuksella on valitusoikeus.

KARALUSU poisti kaavan ja RJ-päätöksen valitusoikeudesta (MRL 191 §) nimenomaisen maininnan ELY-keskuksesta; nyt yleisesti "viranomaisella toimialaansa kuuluvissa asioissa".

... jatkuu (oikeuskäytäntöä)

- Itä-Suomen HAO 28.8.2019: Myönnettiin poikkeaminen rakentaa asemakaavan enimmäiskerroslukua koskevasta määräyksestä poiketen osittain maanalaiseen kerrokseen kaksi asuntoa. Lähistöllä kiinteistöjä omistava yhtiö valitti ja vetosi mm. kuulemisen puutteeseen. HAO totesi, että valittajan omistaman lähimmän kiinteistön ja rak.paikan välissä on katualueen lisäksi vähintään yksi muu kiinteistö. Etäisyyttä n. 70 m. Valittajalla ei valitusoikeutta. "Mikkelin kaupungin ohjeistuksella ei ole voitu määritellä naapurin käsitettä oikeudellisesti sitovasti toisin kuin MRL:ssa."

... jatkuu (Itä-Suomen HAO 28.8.2019)

- Valittajayhtiö katsoi myös, että poikkeamiset olisi tullut käsitellä kaavamuutoksella. HAO arvioi, ettei hallituksen esityksen perusteluista saa tukea tulkinnalle, jonka mukaan oikeuskäytännössä tulisi laajentaa MRL 193 §:ssä säädettyä valitusoikeutettujen piiriä 1.5.2017 voimaan tulleen lainmuutoksen (KARALUSU) johdosta. HAO viittaa KHO:n päätökseen 30.10.2017 t 5490: mikäli valitusoikeus suunnittelutarveratkaisua koskevasta päätöksestä voisi tietyissä tilanteissa määräytyä kuten kaavavalituksissa, tämä merkitsisi merkittävää poikkeamista MRL:n asiaryhmäkohtaisesta valitusoikeussääntelystä.